

Poročila S. L. S.

Shodi Slovenske Ljudske Stranke na desnem bregu Drave. V nedeljo, dne 2. januarja, ob 10. uri v Brezju pri Mariboru v gostilni Zupan, govorniki gg. narodni poslanec Falež in kandidat Kores. V sredo, dne 5. januarja, ob 6. uri zvečer v Račah, govorniki gg. Sagaj in Kores. Na praznik Sv. Treh kraljev, dne 6. januarja, po prvi službi božji, pri Sv. Lovrencu na Pohorju, govorniki gg. Hauptman in Kores. V nedeljo, dne 9. januarja, po rani službi božji v Limbušu, po pozni službi božji v Rušah, na obeh krajih govorniki gg. narodni poslanec Franjo Žebot in kandidat Kores. V četrtek, dne 13. januarja, ob pol 7. uri zvečer na Pobrežju, govorniki gg. narodni poslanec Franjo Žebot in kandidat Kores. V petek, dne 14. januarja, ob pol 7. uri zvečer v Radvanju v gostilni g. Lobnik, govorniki gg. narodni poslanec Franjo Žebot in kandidat Kores. V nedeljo, dne 16. januarja, po pozni sv. maši v Poljčanah v gostilni Hartner, govorniki gg. narodni poslanec Falež ter kandidata Sagaj in Kores.

V volilnem okraju Maribor levi breg se vrši vsak dan več shodov. Dne 27. t. m. je bil velik zbor zaupnikov za celi okraj Sv. Lenart. Udeležilo se ga je nad 20 županov. Govorili so: poslanec Žebot ter kandidati dr. Veble, Poljanec in Gomilšek. Razpoloženje v vrstah naših volilcev je izborna.

Velik volilni shod za severni del mariborskega okraja se bo vršil na Kraljevo popoldne ob pol treh v Cirknici pri St. Ilju v dvorani gostilne Dimnik-Polak. Govorniki kandidati: Supanič, dr. Leskovar, Pirnat, Šerbinek in poslanec Žebot.

Shodi Slovenske Ljudske Stranke v okrajih Slovenjgradec in Prevalje. V nedeljo, dne 2. januarja: V Remšniku po sv. opravi, govorniki gg. Držečnik; v Libelčah po službi božji, govorniki gg. Kugovnik; v Marenbergu, govorniki gg. Stabej. — Na praznik Sv. Treh kraljev, dne 6. januarja: v Vuzenici po rani sv. maši, govorniki gg. Stabej in Držečnik; pri Sv. Primožu na Pohorju po službi božji, govorniki gg. Držečnik; v Muti po pozni sv. maši, govorniki gg. Stabej. — V nedeljo, dne 9. januarja: v Mežici po službi božji, govorniki gg. Stabej; v Črni po službi božji, govorniki gg. Kugovnik; v Trbonjah po službi božji, govorniki gg. Držečnik; v Gortini popoldne ob treh, govorniki gg. Držečnik.

V slovenjgraškem okraju je volilna agitacija v polnem teku. Na Štefanovo so bili dobro obiskani shodi v St. Ilju pod Turjakom, Turiški vasi in Sv. Florijanu, na katerih so govorili poslanec Vlad. Pušenjak, kandidati S. Blatnik, Iv. Guzej, Zdr. Zajc, Tom. Ovčar in posestnik Ivan Vrhjak o politični situaciji, delovanju narodne skupščine, programu dela v oblastnih skupščinah in o agitaciji. Vzlasti izvanredno dobro obiskani je bil shod pri Sv. Florijanu; povsod so zborovalci odobravalni izvajanja govornikov s trdnim sklepom, da bodo delovali za častno zmago na dan volitev. — Dne 27. decembra se je vršil shod pri Sv. Vidu nad Valdekom, na katerem je govoril poslanec Vlad. Pušenjak. — Na Novega leta dan se vršijo shodi v Šmartnem pri Slovenjgradu, St. Ilju pri Velenju in Saleku (zvečer), dne 2. januarja v Skalajah, St. Andražu (po večernicah) in v Podgorju. Dne 6. januarja v St. Petru na Kronske gori, St. Janžu pri Dravogradu in Pamežah (po večernicah), dne 7. januarja v Zavodnjem, dne 9. januarja v Velenju in St. Janžu (popoldan), dne 16. januarja v Slovenjgradu, Šmiklavžu (popoldan) in Šoštanju, dne 17. januarja v Belih vodah. Kjer ni nobene pripombe, se vrši shod po prvi sv. maši.

V Mežiški dolini se je vršilo na Štefanovo več zelo dobro obiskanih volilnih shodov SLS. V Prevaljah sta govorila kandidata Josip Stabej in poslanec Žebot. Imela sta tudi sestanek v Guštanju. Kandidat Kugovnik je zboroval pri Sv. Danijelu.

Naša društva.

Občni zbori. Izobraževalno društvo v Lajtersbergu ima na Novega leta ob treh popoldne, izobraževalno društvo v Krčevini pa v nedeljo ob dveh popoldne občni zbor v navadnih društvenih prostorih.

St. Ilj v Slov. gorah. V nedeljo, 2. januarja, ob pol 4. uri popoldne uprizoni tukajšnji Orel v dvorani Slovenskega doma Jurčičevega »Tihotapca«. Ko je bila ta ljudska igra prvič na tukajšnjem odru, so poleg lepega predavanja ljudem zlasti ugajale nekatere originalne osebnosti. Pridite zopet v nedeljo! Tekmeč iz Stare gore vas bo imenitno zabaval, dobra »Štvernikova« družina pa bo pokazala lepoto in trpljenje kmetske družine. Vstopnina 3 in 5 Din.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Da ne spimo pri nas, kaže to, da nas naša mladina vabi na svoje prireditve, kjer pogumno nastopa na gledališkem odru, da vidi vsakdo lahko, kaj se uči v naših kat. organizacijah. Tako je na Štefanovo priredil Orliški krožek prav mično božičnico. Na sporedu sta bili dve deklamaciji, igri: »Sirota Jerica« v dveh dejanjih in »Brez zajtrka« v enem dejanju, ter kuplet »Kuharica«. Med odmorji se je oglašil tamburaški zbor s par komadi, kateremu želimo, naj se pridno vežba, da nas spet ob enakih priložnostih razveseli s krasnimi komadi. — Zdej na Novega leta dan bo pa spet prireditve. Ponavljala se bo igra »Krivoprisežnik«. Kdor ni mogel pred enim mesecem, ko se je prvič vršila, priti, naj ne zamudi priti sedaj. Tisti, ki ste jo že videli, povejte vsem svojim znanem in prijateljem, da jim ne bo žal, če pridejo. Igralci in igralke se hočejo potruditi, da se poglobijo v svoje vloge tako kot prvič, ter bo tako vsak zadovoljen z uspehom, ki ga bo imel od prireditve. Podpirajmo našo mladino, ki se trudi, da se izobrazi umsko in нравno, zlasti jim pomagajmo z vsemi močmi, da se uresničijo njihove najskrajnejše želje, da skoraj zraste pri Sv. Tomažu Društveni dom. To bodi zlasti sedaj ob Novem letu sklep vseh, da bo to leto 1927 prineslo nam to srečo, zgraditi dom, ki bo v korist vsem, zlasti pa mladini.

St. Vid—Planina. Kakor je bilo že naznanjeno, se vrši dne 1. januarja 1927 v Društvenem domu ob 3. uri popoldne veličastna igra v petih dejanjih »Miklova Zala«, za katero vlada med ljudstvom splošno zanimanje. Ker je predstava v resnici zelo zanimiva in lepa, je vredno, da si jo ogledate vsi od blizu in daleč. Tedaj na svidenje! Bog živi!

V Ljutomeru se je v nedeljo, na praznik sv. Štefana, vršil shod SLS, ki je bil prav dobro obiskan. Na shodu so nastopili kandidati za volitve v oblastne skupščine ter so razvili svoj program. Govori vseh kandidatov: gg. Rajha, Neudauerja in Hrastelja, so bili sprejeti z velikim odobravanjem. Na shodu je bil tudi navzoč poslanec dr. Josip Hohnjec, ki je podal poročilo o političnem položaju v državi, zlasti o načinu, kako se je rešila kriza vlade in se sestavila sedanja Uzunovičeva vlada. Zborovalci so poslancem in celemu Jugoslovanskemu klubu izrekli popolno in neomajno zaupanje. Neomajna zvestoba vseh slojev ljudstva do naše stranke se kaže tudi v tem, da so vsi brez izjeme obsodili tiste posebne, ki so vložili lastno kandidatno listo. Ti posebni so že danes propadli na celi črti. Ljudstvo bo v strnjениh vrstah glasovalo za kandidatno listo SLS, ki ima na voličih prvo škrinjico.

V Zrečah je v nedeljo, dne 2. januarja, po rani maši občni zbor političnega društva »Straža«. Govori pri tej priliki poslanec dr. Hohnjec. Ker stojimo pred volitvami v oblastne skupščine, je pričakovati obilnejše udeležbe.

Nosilec Radič-Pueljeve liste se sramuje Radiča, obsoja Puelja. Na volilnem sestanku na Cvenu pri Ljutomeru dne 28. t. m. je bil navzoč tamkajšnji rojak g. Roškar, ki je nosilec Radič-Pueljeve liste za ljutomerski okraj. Po končanih nagovornih navzočih dveh kandidatih SLS, ki sta posebno še razkrinkala Radič-Pueljevo neslovensko in neseljačko politiko, se je razvil razgovor s kandidatom g. Roškarjem. Ta je javno izjavil, da zavrača Radiča kot voditelja svoje stranke, je nadalje javno izjavil, da ne odobrava postopanja g. Puelja, svojega voditelja, ki je kot minister kmetijstva odpravil veronauk iz kmetijskih šol. K tema dvema izjavama dostavljam danes: G. Roškar, zdaj pa pojdite v svojem sklepanju še dalje in odstopite kot nosilec Radič-Pueljeve liste, potem šele bomo Vašim izjavam verjeli! Ako tega ne storite, tedaj je to Vaše javno ogorčenje nad lastnimi voditelji le prevara volilcev.

Lep shod SLS v Laškem se je vršil na Štefanovo v društveni dvorani. Zbralo se je okrog 200 volilcev, ki so čez dve uri vstrajali na shodu. Dr. Gosar je podal poročilo o sedanjem političnem položaju, naštel vse dobre strani bodočih deželnih zborov, pa tudi pomanjkljivosti, ki bodo ovirale delo. Govorila sta tudi kandidata gg. Deželak in Križnik o delu, ki ga naj izvršijo deželni zbori. Nastopilo je na shodu še več govornikov, ki so navduševali zbrane volilce za živahno agitacijo.

Shodi SLS v laškem okraju se vršijo, in sicer: na Novega leta dan po prvem sv. opravi v Lokih pri Zidanem mostu, v nedeljo, dne 2. januarja, po sv. opravi pri Sv. Lenartu nad Laškem, in na dan Sv. Treh kraljev po sv. opravi v Jurkloštru. Zaupniki po župnijah, skrbite za čim večjo udeležbo!

Laško. Medtem, ko je na shodu Slovenske ljudske stranke v Društvenem domu bilo navzočih okrog 200 mož volilcev, pa so imeli demokrati svoj shod v Pivnici, kjer je bilo ob začetku njihovega shoda navzočih 19 oseb, a proti koncu 38 s pivci vred, malo več, kot je navadno v tej gostilni pivcev. Za demokratiški mandat so torej slabe perspektive. Demokrati so poslali na naš shod sicer svojega poročevalca, ko pa je videl tako veliko število naših mož, je žalosten odšel. Demokratije so se izgovarjali z lovom, češ, da je mnogo njihovih šlo na lov. Saj je menda res bolje streljati zajce, kot pa poslušati demokrate.

Laški okraj. Demokratiški agitatorji so začeli širiti okrog Laškega laži, češ, ako zmaga SLS, katere nosilec liste je katehet Zmavc iz Trbovelj, bođe prestavljeno okrajno glavarstvo iz Laškega v Trbovlje. Bodite brez skrbi. Naša stranka kaj takega, kar bi bilo v škodo polovici okraja, že ne bo napravila. Take prismođarije delajo vedno demokrati in nekdanji ošabni samostojneži, da morajo občani občine Sv. Rupert nad Laškem hoditi namesto v Laško pa v Celje. Sicer pa se lahko ugodi Laščanom in Trboveljanom, ako glavarstvo ostane v Laškem, da se v Trbovljah ustanovi ekspozitura.

Loka pri Zidanem mostu. Dne 19. decembra je imela naša krajevna organizacija SLS občni zbor, na katerem je bil za predsednika izvoljen posestnik Janez Prebešek, ostali odbor je ostal prejšnji. Na Novega leta dan pa se vrši po ranem sv. opravi shod SLS, na katerem govorniki nar. poslanec g. dr. Gosar in kandidat za oblastno skupščino g. Deželak.

Požrtvovalnost za SLS. Na naš poziv v »Slov. Gospodaru« za volilni sklad se je odzvalo več požrtvovalnih somišljenikov z lepimi darovi. Med drugimi je nabrala Jožefa Verdeo na sedmini Marije Brecl iz St. Janža na Vinski gori 60 Din. Neimenovan somišljenik je prinesel v upravništvo »Slov. Gospodarja« 500 Din, Mariborčan, ki noče biti imenovan, pa 1000 Din. Prisrčna hvala! Prosimo posnemovalcevi! Nabirajte ob vsaki priliki za naš volilni sklad!

Viničarski vestnik.

VINIČARSKO VPRAŠANJE IN OBLASTNE SKUPŠČINE.

Kaj spada pod viničarsko vprašanje?

Pod viničarsko vprašanje ne smemo porivati samo socialnega stališča viničarjev — goriških delavcev, ampak vseh kmetskih delavcev povprek. Semkaj spadajo poljski delavci, majhni posestniki (kočarji), ki se morajo radi premahnega obsega lastnega posestva udinjati kakor dninarji. Ne smemo pozabiti pri govoru o viničarskem vprašanju na hlapce in dekle. Vse socialne težnje zgoraj naštetih vrst kmetskih delavcev se združujejo v vinorodni mariborski oblasti pod zaglavjem: Viničarsko vprašanje. In omenjeni naziv zasluži to vprašanje radi tega, ker tvori v mariborski oblasti ravno stan viničarjev izrazito enoto, šteje zelo veliko članov in je začel kot prvi s posebno organizacijo, ki stremi za izboljšanjem bodočnosti celotnemu kmetskemu delavstvu.

Viničarsko vprašanje in oblastne skupščine.

Naša SLS temelji na krščanskih načelih. Dobrobit delavstva jej je ravno tako ena glavnih skrbi, kakor boljša prihodnost posestnikov — kmetov. Med posestniškim in kmetsko-delavskim stanom je obstajalo pri nas v Sloveniji že od pamtliveka patrijarhalno razmerje.

Kakor jesta hlapec in dekla iz skupne sklode z gospodarjem, tako pije tudi viničar navadno iz iste čaše kot vinogradnik, kadar se snideva v kleti. Če nima viničar ali kmetski delavec zrnja in ne kruha, mu pomaga imovitejši ter bolj založeni gospodar.

Ako pa izbruhnjejo med gospodarjem in kmetskim delavcem kaki spori, ki se ne dajo poravnati kar na brzo roko, pa si poišče viničar, hlapec ali dekla drugega gospodarja, gospodar si najme drugo družino; pri slovesu kapljajo solze obema iz oči.

Vsak človek na svetu se peha za tem, kako bi si izboljšal svoj stan. Posebno skrbi revnejšega kmetskega človeka ona doba, ko ne bo mogel delati ter služiti vsakdanjega kruha radi boleznih ali starosti. In posebno še pri podeželskih delavcih, ki ne živijo na svoji lastni grudi, je ta skrb za starostno ali bolezensko preskrbo umljiva tembolj.

Pred vojno so imeli kmetski reveži odprta vrata v bolnice, sirotišnice in hiralnice. Občine po deželi so bile po svojem gospodarstvu urejene, občinski proračuni so bili v ravnotežju, valuta stalna in radi tega so občine tedaj veliko lažje se brigale in tudi znatno prispevale k bolezenski ter starostni preskrbi kmetskega delavstva. V predvojnih časih splošnega blagostanja skrb občine za onemogle reveže niti ni zavzemala tolikoga obsega kakor danes v dobi obtega pomanjkanja ter gospodarske bede. Občinsko gospodarstvo je danes pri visokih davkih ter dokladah toliko zdrčalo navzdol, da nimajo občine niti kritja za najnujnejše poprave po nezgodah razdrapanih in nerabnih cest ter potov in kako bi naj zmagovale v zadostni meri poravnava stroškov za vzdrževanje vedno bolj naraščajočega števila občinskih revežev.

In kedo se naj pobriga za izboljšanje bednega stanja kmetsko-delavskega stanu? Nova oblastna skupščina bo morala najti pota za starostno zavarovanje vsega podeželskega delavstva in njega preskrbe za slučaj bolezni.

Ravno v pravilni preskrbi kmetskih delavcev za zgoraj omenjene slučaje leži velik del rešitve kmetskega vprašanja sploh. Naši obrtniki so nam glede starostne in bolezenske preskrbe daleč, daleč naprej.

Res je tudi, da skušajo posamezniki iz tega kmetsko-socialnega vprašanja kovati kapital za osebno umazane koristi, ker hujškačev ne manjka nikjer in posebno za časa volitev jih kar mrgoli in to tudi po deželi med revnejšimi sloji. Zato bo morala oblastna skupščina, v kateri bodo zastopani vsi podeželski stanovi, rešiti tudi pereče, a prepotrebno in nujno viničarsko vprašanje s treznim razumom in prevdarnostjo ter v medsebojnem sporazumu.

VINIČARJEM V LJUTOMERSKEM OKRAJU.

Za volitev v oblastno skupščino je nepooblaščenec g. Lipovec vložil po Markoviču posebno kandidatno listo, ki naj bi bila kot stanovska lista viničarjev. Ker je to le prevara, izvržena iz osebnih ozirov g. Lipovca, in ker je vložil listo v imenu strokovne zveze, je tačasni načelnik g. Semenič dal izjavo, da je bila lista vložena proti volji Strokovne zveze, ker se ta itak s politiko ne peča. Enako je izjavil g. dr. Gosar, ki je predsednik delavske zveze, da delavska zveza ni dala nikakega odobrenja za to kandidatno listo. Torej je ta lista le osebna kandidatura Lipovca in Markoviča.

To so tudi viničarji v veliki večini že spoznali. Na sestankih, ki so se vršili po vseh okolicah Ljutomera po praznikih, je bila sprejeta soglasno in z navdušenjem sledeča resolucija: »Zbrani voliči ogorčeno protestiramo, da je g. Lipovec sestavil na lastno pest kandidatno listo brez vednosti vodstva okrajne in krajevne organizacije SLS in brez vednosti vodstva Strokovne zveze in Delavske zveze, katero listo naj bi v prvi vrsti volili viničarji in delavci. Ker smo viničarji in poljski delavci pošten narod, obsojamo to zahrbtno delo g. Lipovca kot nosilca kandidatne liste ter mu že danes izrekamo popolno nezaupnico. Nasprotno, glasovali bomo za listo SLS, katere nosilec je naš priljubljeni rojak g. Jakob Rajh. Hočemo skupno v boj z našimi sotrpini kmeti, s katerimi hočemo ostati nerazdeljeni v boju za pravice kmetskega ter viničarsko-delavskega stanu. Vsakega, ki bi nas skušal prevariti v našem pravičnem boju za svetinje SLS, bomo takoj obsodili z izključitvijo iz naših vrst, kakor to danes storimo z nepoklicnim kandidatom Lipovecem. Z božjo pomočjo v boj za naše pravice! — Združeni viničarji in drugi.«

Ta resolucija je bila sprejeta soglasno in z velikim navdušenjem na sestankih v Stročji vasi — ta sestanek je bil prav veličasten shod —, v Krapju, na Cvenu, pri Rakovcu in drugod. K tej resoluciji priključimo ustmeno izjavo kandidata g. Fekonja, ki nam jo je poslal po svojem prijatelju g. Husjaku, da odstopa od kandidature na listi Lipovec-Markovič. G. Husjak, ki je na listi kandidat, pa je dal sledečo izjavo: »Podpisani Ivan Husjak izjavljam, da me je g. Lipovec za svojo osebno listo zmotil za podpis in sem spoznal, da ta lista le škoduje viničarskemu stanu, zato preklicujem podpis na tej listi in pozivam svoje tovariše viničarje, da volijo vsi našo SLS. — Ljutomer, dne 28. decembra 1926. Ivan Husjak l. r.«

Iz navedenega lahko viničarji izpredvidijo, da ne gre za nikako »delavsko« ali »strokovno« listo, ampak le za osebo g. Lipovca. Zato objavljamo resolucijo in izjavo, da bo tudi vsa slovenska javnost poučena in da ne bi zaradi enega ali dva človeka sumničila ves viničarski stan v ljutomerskem okraju, kajti tu so viničarji zavedni in zvesti pristaši SLS. Objavljamo pa to tudi zaradi tega, da s tem javno ožigosamo početje Lipovca in Markoviča, ki sta skušala zanesti razdor v naše strnjene vrste. Dne 23. januarja naj jima vsi viničarji in delavci pokažejo, da sta se zmotila. Vsi za SLS — 1. škrinjico!

Kaj je novega?

G. dvorni svetnik Josip Fon umrl. Zadnje sredo je umrl dvorni svetnik in podpredsednik okrožnega sodišča v Mariboru g. Josip Fon. Pred vojno je pokojni igral veliko politično vlogo na Goriškem, kjer se je izkazal kot več in vesten ter marljiv borec za pravice goriškega slovenskega ljudstva. Pokojnik je bil rojen dne 26. aprila 1869 v Volčah pri Tolminu na Goriškem. Zrastle in študiral je v u-božnih razmerah, toda nikdar ga niso zapustili dobra volja, idealizem ter njegova znana šaljivost. Po končanih študijah je vstopil v sodnijsko službo, kjer se je odlikoval po